

وحدیدعظیم‌نیا دبیر گروه اقتصاد

توسعه تجارت نفت خام ایران به ویژه پیرو اعمال محدودیت‌های بین‌المللی با هدف بیت رژیم امریکا، یکی از کانون‌های مهم برای کشورمان است. وزارت نفت، راهبردی را با هدف خنثی کردن این محدودیت‌ها و تضمین ایجاد بازارهای جدید برای نفت خام اتخاذ کرده‌است. در صفحه پیشرو تحول در درآمدهای نفتی کشور را با تکیه بر استراتژی کلیدی خنثی‌سازی تحریم‌ها بررسی کرده‌ایم.

راهبردی کلیدی در خنثی‌سازی تحریم‌های تجارت نفت خام

در آمد ماهانه فروش نفت خام ایران تنها به چین از ۲/۳ میلیارد دلار عبور کرد. همچنین نفت خام و میعانات گازی ایران در پالایشگاه‌های منطقه امریکای لاتین یه پالایش می‌رسند و روزانه بیش از ۵۰۰ هزار بشکه نفت خام و میعانات در مراد ۱۴۸ شرکت و ۵۰ نفتکش مرتبط با ایران است، اما نکته جالب اینکه با وجود افزایش ۲۲۳ تحریم نفتی علیه شبکه فروش ایران، صادرات نفت کشور در است. در این بازه زمانی وزارت خزانه‌داری امریکا ۲۲۳ تحریم نفتی جدید اعمال کرده که به تفکیک شامل ۲۵ فرد، ۱۴۸ شرکت و ۵۰ نفتکش مرتبط با ایران است، اما نکته جالب اینکه با وجود افزایش ۲۲۳ تحریم نفتی علیه شبکه فروش ایران، صادرات نفت کشور در بازه زمانی مذکور تقریباً چهار برابر شده است. ■■■

وزارت نفت دولت سیزدهم در واکنش به تحریم‌های غرب، نیاز به کشف بازارهای جدید برای نفت خام خود را تشخیص داد. تمرکز بر امریکای جنوبی، آسیای میانه، آفریقا، منطقه غرب آسیا و همچنین پالایشگاه‌های خصوصی در شرق آسیا بود. ایران با ایجاد مشارکت و ایجاد قراردادهای تجاری با کشورهای امریکای لاتین و آفریقا، صادرات نفت خام خود را با موفقیت به این مناطق گسترش داد. این همکاری نه تنها شامل فروش نفت خام، بلکه بازسازی ظرفیت پالایشگاه‌های مستهلک شده در این کشورها بود که منجر به مشارکت‌های سوده‌مند متقابل شد.

علاوه بر این، ایران استراتژی‌های بازاریابی موفقی را در شرق آسیا اتخاذ کرد و پالایشگاه‌های خصوصی و دولتی را هدف قرار داد. این تلاش‌ها حتی با وجود تشدید تحریم‌های غرب منجر به افزایش صادرات و درآمدهای بیشتر برای بخش نفت ایران شد. بر اساس آمار مؤسسه تانکر ترکز، متوسط صادرات نفت و میعانات گازی ایران در مردادماه به یک میلیون و ۸۵ هزار بشکه در روز رسید که نشان دهنده افزایش قابل توجه تولید است.

به موازات توسعه بازارهای جدید، ایران گسترش همکاری باشرکای تجاری کوچک راز طریق بازاریابی خصوصی در اولویت قرار داده است. هدف این رویکرد تنوع بخشیدن به پایگاه مشتریان و ایجاد شرکات‌های بلندمدت است که کمتر در معرض تأثیر تحریم‌ها قرار دارند. با تعامل با شرکای تجاری کوچک، ایران می‌تواند به بازارهای خاص دست یابد و روابط سوده‌مند دوجانبه برقرار کند.

بازاریابی خصوصی در این زمینه نقش حیاتی ایفا می‌کند، زیرا امکان انعطاف پذیری و سازگاری را در برآوردهای نیازهای مشتریان مختلف فراهم می‌کند. از طریق طرح‌های بازاریابی خصوصی، ایران می‌تواند راه‌حل‌های مناسب ارائه دهد، در مورد قیمت‌های رقابتی مذاکره کند و خدمات تخصصی را به شرکای تجاری کوچک ارائه دهد. این رویکرد باعث تقویت اعتماد، تقویت روابط تجاری و ارتقای پایداری در مواجهه با چالش‌های اقتصادی می‌شود.

■ **نتایج مثبت و رکورد شکنی در صادرات نفت خام در شرایط تحریمی**

تلاش‌های ایران برای توسعه همکاری با کشورهای امریکای لاتین و آفریقا، همراه با استراتژی‌های بازاریابی موفق در شرق آسیا، نتایج مثبت قابل توجهی به همراه

اقتصادسنجی

سرویس اقتصادی ۰۶۰۸۵۲۳۲

تصویرسازی: حسین کشتکار/ جوان

بخشیدن به بازارهای نفتی ایران از طریق مشتریان جدید به «جوان» می‌گوید: «اجرای تحریم‌های غرب علیه تجارت نفت خام ایران چالش‌های مهمی را برای اقتصاد این کشور ایجاد کرد. با این حال، ایران با اتخاذ رویکردی فعال و تمرکز بر سیاست‌های بازاریابی دساوردها به تنها بخش انرژی ایران را تقویت می‌کند، بلکه پیامدهای گسترده‌تری برای رشد اقتصادی و تاب آوری کشور دارد. ایران با تنوع بخشیدن به مشتریان خود و ایجاد مشارکت‌های بلندمدت، می‌تواند تأثیر چالش‌های ژئولیتیکی و اقتصادی را کاهش دهد. علاوه بر این، در آمد حاصل از افزایش صادرات نفت خام می‌تواند به بخش‌های مختلف هدایت شود و توسعه اقتصادی را پیش برد و پیشرفت فناوری را تقویت کند.»

مرد متزوی ادامه می‌دهد: «در حال حاضر با ورود به سال سوم دولت، ایران باید روند بازاریابی و تضمینی برای نفت خام خود را با تکیه بر توسعه ظرفیت پالایشگاهی در زیرساخت‌های مستهلک شده کشورها، آفریقای و امریکای لاتین گسترش دهد و ظرفیت جدیدی برای نفت خام خود علاوه بر ظرفیت بازار ایجاد کند که تجارت نفت خام ایران را به طور جدی گسترش خواهد داد. این سیاست موجب خواهد شد ایران بازارهای جدید را کشف و شرکات با شرکای تجاری کوچک و بزرگ منطقه‌ای را تقویت کند. این استراتژی‌ها به شکوفایی اقتصادی ایران، ارتقای جایگاه جهانی آن و تضمین پایداری بلندمدت کمک خواهد کرد. این نکته بسیار قابل توجه است که

شرکای تجاری کوچک از طریق بازاریابی خصوصی، در مواجهه با تحریم‌های غرب موفقیت آمیز بوده‌است. ایران با ایجاد مشارکت با کشورهای امریکای لاتین و آفریقا و اجرای استراتژی‌های بازاریابی مؤثر در شرق آسیا، به رکوردشکنی صادرات نفت خام دست یافته است. این نشان دهنده اثربخشی سیاست بازاریابی تضمینی ایران بود، و گسترش همکاری با شرکای تجاری کوچک از طریق بازاریابی خصوصی است.

در ادامه پیرامون اهمیت سیاست‌ها و استراتژی‌های کلیدی دولت سیزدهم در توسعه تجارت نفت خام در شرایط تحریمی با کارشناسان این حوزه به گفت‌وگو پرداختیم.

■ **تحول با تکیه بر بازارسازی تضمینی و بازاریابی تخصصی در شرق آسیا**

سیدعلی مرتضوی، کارشناس حوزه سیاست‌گذاری انرژی در رابطه با اهمیت توسعه تجارت نفت خام به «جوان» می‌گوید: «توسعه تجارت نفت خام ایران و گسترش همکاری با شرکای تجاری کوچک از طریق بازاریابی خصوصی فواید و پیامدهای متعددی دارد. اولاً، ایران را قادر می‌سازد تا پایگاه مشتریان خود را متنوع کند، وابستگی به چند خریدار عمده را کاهش دهد و کشور را در برابر چالش‌های ژئولیتیکی و اقتصادی مقاوم کند. ثانیاً، گسترش همکاری با شرکای تجاری کوچک باعث تقویت روابط بلندمدت مبتنی بر اعتماد و سود متقابل

داشته است. به‌رغم تشدید تحریم‌های غرب، ایران توانسته است صادرات نفت خام خود را به رکورد‌های بی‌سابقه برساند.

بر اساس آمارهای اخیر، صادرات نفت خام ایران به حدود ۱/۸ میلیون بشکه در روز رسیده است که نسبت به سال ۲۰۱۹ که صادرات آن به ۳۰۰ هزار بشکه در روز رسیده بود، شش برابر افزایش داشته است. این دستاوردها نشان دهنده اثربخشی سیاست بازاریابی تضمینی ایران بود، و گسترش همکاری با شرکای تجاری کوچک از طریق بازاریابی خصوصی است.

در ادامه پیرامون اهمیت سیاست‌ها و استراتژی‌های کلیدی دولت سیزدهم در توسعه تجارت نفت خام در شرایط تحریمی با کارشناسان این حوزه به گفت‌وگو پرداختیم.

■ **تحول با تکیه بر بازارسازی تضمینی و بازاریابی تخصصی در شرق آسیا**

سیدعلی مرتضوی، کارشناس حوزه سیاست‌گذاری انرژی در رابطه با اهمیت توسعه تجارت نفت خام به «جوان» می‌گوید: «توسعه تجارت نفت خام ایران و گسترش همکاری با شرکای تجاری کوچک از طریق بازاریابی خصوصی فواید و پیامدهای متعددی دارد. اولاً، ایران را قادر می‌سازد تا پایگاه مشتریان خود را متنوع کند، وابستگی به چند خریدار عمده را کاهش دهد و کشور را در برابر چالش‌های ژئولیتیکی و اقتصادی مقاوم کند. ثانیاً، گسترش همکاری با شرکای تجاری کوچک باعث تقویت روابط بلندمدت مبتنی بر اعتماد و سود متقابل

علاوه بر این، ایران استراتژی‌های بازاریابی موفقی را در شرق آسیا اتخاذ کرد و پالایشگاه‌های خصوصی و دولتی را هدف قرار داد. این تلاش‌ها حتی با وجود تشدید تحریم‌های غرب منجر به افزایش صادرات و درآمدهای بیشتر برای بخش نفت ایران شد. بر اساس آمار مؤسسه تانکر ترکز، متوسط صادرات نفت و میعانات گازی ایران در مردادماه به یک میلیون و ۸۵ هزار بشکه در روز رسید که نشان دهنده افزایش قابل توجه تولید است.

به موازات توسعه بازارهای جدید، ایران گسترش همکاری باشرکای تجاری کوچک راز طریق بازاریابی خصوصی در اولویت قرار داده است. هدف این رویکرد تنوع بخشیدن به پایگاه مشتریان و ایجاد شرکات‌های بلندمدت است که کمتر در معرض تأثیر تحریم‌ها قرار دارند. با تعامل با شرکای تجاری کوچک، ایران می‌تواند به بازارهای خاص دست یابد و روابط سوده‌مند دوجانبه برقرار کند.

بازاریابی خصوصی در این زمینه نقش حیاتی ایفا می‌کند، زیرا امکان انعطاف پذیری و سازگاری را در برآوردهای نیازهای مشتریان مختلف فراهم می‌کند. از طریق طرح‌های بازاریابی خصوصی، ایران می‌تواند راه‌حل‌های مناسب ارائه دهد، در مورد قیمت‌های رقابتی مذاکره کند و خدمات تخصصی را به شرکای تجاری کوچک ارائه دهد. این رویکرد باعث تقویت اعتماد، تقویت روابط تجاری و ارتقای پایداری در مواجهه با چالش‌های اقتصادی می‌شود.

■ **نتایج مثبت و رکورد شکنی در صادرات نفت خام در شرایط تحریمی**

تلاش‌های ایران برای توسعه همکاری با کشورهای امریکای لاتین و آفریقا، همراه با استراتژی‌های بازاریابی موفق در شرق آسیا، نتایج مثبت قابل توجهی به همراه

محمدرضامیر تاج‌الدینی

عضو کمیسیون برنامه‌بودجه و محصلت مجلس

ایران در سال‌های اخیر به دلیل تحریم‌هایی که علیه صنعت پالایشگاهی وضع شده بود به دنبال بومی‌سازی تجهیزات و فرآیندهای پالایشگاهی رفت و همین موضوع برای ایران توانمندی در بازسازی و نوسازی تجهیزات و فرآیندهای پالایشگاه‌های مستهلک شده و نیمه‌فعال بازارهای جدید نفتی ایجاد کرد.»

می‌کند: «توسعه تجارت نفت خام ایران با سیاست‌های بازاریابی تضمینی و همکاری با شرکای تجاری کوچک در امریت انرژی کشور کمک می‌کند. ایران با ایجاد تنوع در پایگاه مشتریان خود و شرکات با کشورهای مختلف در مناطق مختلف، خطر انکای شدید به چند خریدار عمده را کاهش می‌دهد. این تنوع، ثبات صادرات انرژی آن را افزایش می‌دهد و جریان ثابت درآمد را حتی در مواجهه با عدم قطعیت‌های ژئولیتیکی تضمین می‌کند.»

■ **راهبرد اثرگذار ایران در زمینه توسعه تجارت بر-د درآمدت خام**

سیدمحمدرضامیر تاج‌الدینی، عضو کمیسیون

محمدعلی‌نajibی

کارشناس انرژی

اجرای تحریم‌های غرب علیه تجارت نفت خام ایران چالش‌های مهمی را برای اقتصاد این کشور ایجاد کرد. با این حال، ایران با اتخاذ رویکردی فعال و تمرکز بر سیاست‌های بازاریابی تضمینی، توانسته است تأثیر این تحریم‌ها را کم کند و با تنوع بخشیدن به مشتریان، اتکابه بازارهای سنتی را کاهش دهد

در آمد نفتی ایران طی سال جاری با تداوم این وضعیت از درآمدهای نفتی بعد از برجام نیز پیش خواهد گرفت، زیرا حجم تولید نفت خام کشور به حدود ۳/۵ میلیون بشکه در روز رسیده است که تنها ۳۰۰ هزار بشکه کمتر از اوج تولید و صادرات نفت خام در زمان برجام بوده است و در عوض قیمت نفت خام ایران نیز تقریباً ۲۰ دلار در هر بشکه بیشتر به فروش می‌رسد که این وضعیت بنابر درآمذایی تحولی نفت خام ایران طی سال جاری است.»

■ **صادرات ۱/۵ میلیون بشکه‌ای نفت خام به چین**
محمدعلی رنجبر، کارشناس انرژی نیز در رابطه با تنوع دانش بنیان و نخبان کشور برای نوآوری در تولید تجهیزات و فناوری‌های گلوگاهی است. امروزه یکی از فشارها بر این صنعت دو چندان شده و همه تلاش‌ها بر این است تا این صنعت را به زانو در بیاورند و دوجه دولت را به حداقل میزان خود برسانند. وی ادامه داد: در این بین به جای منتظر ماندن برای رفع تحریم‌ها، یکی از اقدامات مهم دولت سیزدهم و وزارت نفت این دولت، حرکت به سمت بومی‌سازی مبتنی بر ظرفیت شرکت‌های دانش بنیان حوزه نفت بوده است. سال‌هاست که مدیران صنعت ۱۱۰ ساله نفت ایران به این نتیجه رسیده‌اند آنچه می‌تواند این صنعت را در سایه تحریم‌های ظالمانه به خودکفایی و استقلال برساند حمایت همه جانبه از شرکت‌های

فرشادجامع

کارشناس انرژی

متوقف کردن موتور اقتصاد ایران یعنی صنعت نفت و گاز به کارگرفتند و در سال‌های اخیر با هدفمند شدن تحریم‌ها به خصوص از زمان خروج ترامپ از برجام فشارها بر این صنعت دو چندان شده و همه تلاش‌ها بر این است تا این صنعت را به زانو در بیاورند و دوجه دولت را به حداقل میزان خود برسانند.

وی ادامه داد: در این بین به جای منتظر ماندن برای رفع تحریم‌ها، یکی از اقدامات مهم دولت سیزدهم و وزارت نفت این دولت، حرکت به سمت بومی‌سازی مبتنی بر ظرفیت شرکت‌های دانش بنیان حوزه نفت بوده است. سال‌هاست که مدیران صنعت ۱۱۰ ساله نفت ایران به این نتیجه رسیده‌اند آنچه می‌تواند این صنعت را در سایه تحریم‌های ظالمانه به خودکفایی و استقلال برساند حمایت همه جانبه از شرکت‌های

برنامه، بودجه و محاسبات مجلس در رابطه با اهمیت سیاست‌های جدید ایران در بازارهای بین‌المللی نفت خام و گسترش تجارت نفت خام ایران در دولت سیزدهم به «جوان» می‌گوید: «ایران در سال‌های اخیر به دلیل تحریم‌هایی که علیه صنعت پالایشگاهی وضع شده بود به دنبال بومی‌سازی تجهیزات و فرآیندهای پالایشگاهی رفت و همین موضوع برای ایران توانمندی در بازسازی و نوسازی تجهیزات و فرآیندهای پالایشگاه‌های مستهلک شده و نیمه‌فعال بازارهای جدید نفتی ایجاد کرد. از همین رو نیز ایران توانسته است بازارهای جدیدی را برای خود در کشورهای امریکای لاتین و آسیای میانه ایجاد کند و صادرات نفت خام خود را به طور گسترده افزایش دهد.»

وی می‌افزاید: «ما توانستیم با تکیه بر توان داخلی به سمت بازاریابی و تضمینی در حوزه نفت خام حرکت کنیم و پس از این نیز بازارهای مهمی را در دسترس خواهیم داشت که بتوانیم نفت خام خود را صادر کنیم. در شرایط تحریمی فعلی، صنعت نفت و گاز کشور با ایجاد راه‌حل‌های ابتکاری و نوین نظیر صدور خدمات فنی و مهندسی و بازسازی پالایشگاه‌های نیمه‌فعال کشورهای همسو توانست درآمدهای ارزی کشور را افزایش دهد و برای اولین بار در این دولت سهامدار پالایشگاه‌های فراسرزمینی در امریکای لاتین شدیم و سیاست سهامداری در پالایشگاه‌های فراسرزمینی یک اهرم و راهکار نوین برای توسعه تجارت نفت خام ایران فراهم کرده است.»

این نماینده مجلس خاطر نشان می‌کند: «صادرات خدمات فنی و مهندسی باید بیش از پیش مدنظر قرار گیرد و همکاری در پالایشگاه‌های فراسرزمینی در آفریقا و کشورهای عضو بریکس نیز افزایش جدی یابد. با استفاده از توان داخلی ما توانستیم بستری بسیار بزرگ و مهم برای همکاری با دیگر کشورها برای صنعت نفت و گاز ایران فراهم کنیم و این ظرفیت بزرگ و مهم در آینده تجارت نفت خام ما را گسترش خواهد داد. یکی از مهم‌ترین اقدامات در جهت خنثی‌سازی تحریم‌ها همین روش جدید بازاریابی بوده است، زیرا با بازاریابی تضمینی برای ایران خواهد داشت و هیچ مشکلی در زمینه تحریم‌ها در جهت تجارت نفت خام ایران ایجاد نخواهد کرد. پالایشگاه‌های فراسرزمینی فرصت بی‌ظنیری برای ما خواهد بود و یک رابطه دو سر برد بین ایران و کشور هدف ایجاد خواهد کرد.»

■ **جمع‌بندی**

توسعه تجارت نفت خام ایران با سیاست‌های بازاریابی تضمینی و گسترش همکاری با شرکای تجاری کوچک از طریق بازاریابی خصوصی، مزایای قابل توجهی برای کشور به همراه داشته است. ایران با تنوع بخشیدن به مشتریان خود، ایجاد شرکات و اجرای استراتژی‌های بازاریابی مؤثر توانسته است بر تلاش‌ها تاب آوری اقتصادی ایران را تقویت کرده، روابط دیپلماتیک را بهبود بخشیده و به ایجاد شغل و رشد اقتصادی کمک کرده است. در آینده، برای ایران مهم است که نه تنها این تلاش‌ها را حفظ کند، بلکه فرصت‌هایی را برای تنوع بخشیدن به سبد انرژی خود و پذیرش کسب‌وکارهای پایدار مطابق با روندهای جهانی بررسی کند.

محموله‌های نفت ایران از پاییز گذشته دو برابر شده و در ماه می سال ۲۰۲۳ میلادی به یک میلیون و ۶۰۰ هزار بشکه در روز رسیده است و در ۲۰ روز اولیه ماه اگوست ۲۰۲۳ به بیش از ۲ میلیون بشکه در روز رسیده است. وی در پایان اظهار کرد: ایران با استفاده خلاقانه از ظرفیت صادرات خدمات فنی و مهندسی دانش بنیان خود و صادرات این خدمات و تجهیزات زیرساختی مستهلک شده انعطاف‌پذیری و سازگاری خود را تحت تحریم‌ها نشان داده است. این مدل سوده‌مند متقابل پایه‌ای را برای دستیابی به اهداف بیشتر صادراتی ایجاد می‌کند، زیرا ایران مشارکت‌ها را از طریق راه‌حل‌های بخش انرژی در سراسر مناطق در حال توسعه که نیاز به بازسازی دارند، تقویت می‌کند.

کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با «جوان»: بومی‌سازی تجهیزات و فرآیندهای پالایشگاهی در صادرات نفت خام و میعانات گازی مؤثر بود

گفت‌وگو

کارشناس اقتصادی معتقد است تداوم اولویت قرار دادهای بازاریابی تضمینی بر فروش معاملاتی از افزایش تولید نفت خام ایران در آینده حمایت خواهد کردوبومی‌سازی تجهیزات و فرآیندهای پالایشگاهی در صادرات نفت خام و میعانات گازی ایران در شرایط تحریمی به لطف ابتکار مهم ایران در زمینه بازاریابی زیرساخت‌های پالایشگاهی صادرات نفت خام ایران را بیش از ۵۰۰ هزار بشکه افزایش داده و همچنین کل مجموع صادرات نفت خام و میعانات گازی ایران به بیش از ۲ میلیون بشکه در روز رسیده است. فرشاد جامع، کارشناس انرژی در گفت‌وگو با «جوان» به اشاره به نقطه تمرکز تحریم‌های غرب علیه تجارت نفت خام ایران گفت: کشورهای غربی با محوریت امریکا در ۴۴ سال اخیر هر چه در چنته داشتند برای